

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi satovahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi satovahinkojen korvaamisesta annettua lakia siten, että satovahinkokorvauksia voitaisiin maksaa myös maa- ja metsätalouselämyksen 2007—2013 valtiontukea koskevien suuntaviivojen mukaisena tukena. Satovahinkokorvausten saajaa koskevat vaatimukset sekä

satovahinkokorvauksen alarajaa ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain säännöksiä.

Laki on tarkoitettu tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

PERUSTELUT

1 Nykytila ja ehdotetut muutokset

Poikkeuksellisista luonnonolosuhteista aiheutuneista satovahingoista johtuvia taloudellisia menetyksiä on korvattu valtion varoista viljelijöille 1950-luvulta alkaen. Satovahinkojen korvaamisesta säädettiin ensimmäisen kerran lailla vuonna 1975. Nykyisin voimassa oleva laki satovahinkojen korvaamisesta (1214/2000), jäljempänä *satovahinkolaki*, tuli voimaan 15 päivänä huhtikuuta 2003. Satovahinkolain nojalla voidaan valtion varoista maksaa korvausta Suomessa maa- ja puutarhataloutta harjoittavalle viljelijälle pelto- ja puutarhakasveille aiheutuneista satovahingoista. Satovahinkokorvaukset kuuluvat Euroopan unionin maatalouden valtiontukea koskevan sääntelyn piiriin.

Vuoden 2007 loppuun asti satovahinkokorvauksista tehtiin vuosittain valtiontuki-ilmoitus Euroopan komissiolle ennen maksatuksen toimeenpanoa, koska satovahinkokorvausten maksaminen edellytti komission hy-

väksymispäätöstä. Vuoden 2008 alusta lukien satovahinkolain 1 §:ää muutettiin siten, että viljelmäkohtaiset satovahinkokorvaukset voidaan maksaa perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen alalla toimiviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1857/2006, jäljempänä *ryhmäpoikkeusasetus*, 11 artiklan mukaisena epäsuotuisien sääolojen aiheuttamista menetyksistä maksettavana tukena. Kun satovahinkokorvauksia maksetaan edellä mainitun ryhmäpoikkeusasetuksen 11 artiklan säännösten nojalla, komissiolle tehdään yksinkertaistettu valtiontuki-ilmoitus ennen satovahinkokorvausten maksatuksen toimeenpanoa. Komissio ei erikseen hyväksy ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella tehtyä ilmoitusta.

Ryhmäpoikkeusasetukseen sisältyy vuodelle 2010 ajoittuva muutos sen nojalla maksettaviin tukiin. Ryhmäpoikkeusasetuksen

11 artiklan 8 kohdan mukaan korvausta on 1 päivän tammikuuta 2010 jälkeen vähennettävä 50 prosentilla, jos viljelijä ei ole ottanut vakuutusta satovahinkojen varalta. Komission näkemyksen mukaan edellä tarkoitettu vähennys koskee kaikkia ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisina tukina maksettavia satovahinkokorvauksia. Edelleen komission näkemyksen mukaan satovahinkokorvauksia ei voi maksaa ilman edellä mainitun vähennyksen tekemistä ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, vaikka jäsenvaltiossa ei ole tarjolla vakuutuksia satovahinkojen varalle. Suomessa ei ole tällä hetkellä saatavana vakuutuksia satovahinkojen varalle. Komission näkemyksen mukaan satovahinkokorvaukset tulee tässä tapauksessa maksaa maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevat suuntaaviivat vuosiksi 2007—2013 annetun komission tiedonannon (2006/C319/01) mukaisena tukena, jos ne halutaan maksaa vastaavan suuruisina kuin nykyisin. Tällöinkin, valtiontuki-ilmoituksen yhteydessä, Suomen tulee kuitenkin osoittaa komissiolle, ettei vakuutuksia satovahinkojen varalta ole Suomessa saatavilla.

Edellä sanotun perusteella satovahinkolain 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että viljelmäkohtaisia satovahinkokorvauksia voitaisiin maksaa ryhmäpoikkeusasetuksen 11 artiklan mukaisen tuen lisäksi myös edellä mainitun komission maatalousalan valtiontukea koskevan tiedonannon mukaisena tukena. Viljelmäkohtaisia satovahinkokorvauksia voitaisiin edelleen maksaa viljelijöille samansuuruisina kuin nykyisinkin. Jos viljelmäkohtaiset satovahinkokorvaukset maksetaan komission tiedonannon mukaisena tukena, tämä edellyttää komissiolle tehtävää valtiontuki-ilmoitusta sekä komission hyväksyntää ennen maksatuksen toimeenpanoa, mikä viivästyttää satovahinkokorvausten maksatusaikataulua jonkin verran. Koska on mahdollista, että vuoden 2010 aikana todettujen satovahinkojen satovahinkokorvaukset tulisi maksaa komission maatalousalan valtiontukea koskevan tiedonannon mukaisena tukena, lain 1 §:ää sovellettaisiin 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen todettuihin satovahinkoihin. Satovahinkokorvaukset maksetaan satovahinkovuotta seuraavana vuonna.

Satovahinkolain 3 §:n 2 momentin mukaan satovahinkokorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että viljelijä tai hänen puolisonsa on satovahinkovuotta edeltävän vuoden päättyessä vähintään 18-vuotias ja enintään 65-vuotias. Satovahinkokorvauksen saajaa koskevat edellytykset eroavat maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) tuen saajaa koskevista vaatimuksista. Näin ollen voi tulla tilanteita, joissa viljelijä on oikeutettu saamaan maa- ja puutarhatalouden kansallisia tukia, mutta ei ole oikeutettu saamaan satovahinkokorvauksia. Edellä sanotusta johtuen satovahinkolain 3 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että satovahinkokorvauksen saajaa koskevat edellytykset yhdenmukaistettaisiin maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain vastaavien säännösten kanssa. Satovahinkokorvauksia voitaisiin ehdotuksen mukaan maksaa, jos viljelijä tai hänen puolisonsa on vahinkovuotta edeltävän kalenterivuoden viimeisenä päivänä vähintään 18-vuotias, mutta ei yli 68-vuotias, eivätkä viljelijä ja hänen puolisonsa saa maatalousyrittäjien eläkelainsäädännössä tarkoitettua vanhuuseläkettä. Edelleen ehdotuksen mukaan sellaisessa tapauksessa, jossa useampi luonnollinen henkilö harjoittaa yhdessä maa- tai puutarhataloutta tai toimintaa harjoitetaan yhteisömuodossa, vähintään yhden maa- tai puutarhataloutta itse harjoittava viljelijän, yhtiömiehen, jäsenen tai osakkaan tulisi olla sellainen luonnollinen henkilö, joka täyttää edellä säädetyn edellytyksen. Alle 18-vuotiaalle viljelijälle voitaisiin ehdotuksen mukaan maksaa korvausta, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän harjoittaa maa- tai puutarhataloutta yhteisömuotoisena tai yhdessä vanhempiensa tai toisen heistä kanssa taikka jos korvauksen myöntämiseen on muita näihin rinnastettavia erityisiä syitä. Puolisoilla tarkoitettaisiin aviopuolisoita ja tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuja avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä henkilöitä. Viljelijän ikää ja maatalousyrittäjien eläkelainsäädännössä tarkoitettua vanhuuseläkkeen saamista sekä maatalouden harjoittamista koskevat vaatimukset eivät koskisi julkisoikeudellista yhteisöä, koulutilaa eikä vankilatilaa. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin ehdotuksen mukaan

säättää tarkemmin viljelijälle säädetyistä edellytyksistä vastaavasti kuin maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain nojalla.

Satovahinkolain 8 §:n 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi tukijärjestelmien yhdenmukaistamiseksi siten, että viljelmäkohtaista satovahinkokorvausta ei maksettaisi, jos korvattava määrä olisi hakijaa ja tukityyppiä kohti pienempi kuin 100 euroa. Talvivahinkojen perusteella maksettavat satovahinkokorvaukset ja viljelmäkohtaiset kasvukauden aikaisten satovahinkojen korvaukset olisivat eri tukityyppiä kuten nykyisinkin. Voimassa olevassa laissa määrä on 90 euroa. Ehdotettu maksettavan tuen alaraja olisi sama kuin kansallisissa tuissa, maatalouden ympäristötuesta ja luonnonhaittakorvauksessa. Lisäksi momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiseksi siten, että satovahinkokorvauksen määrää laskettaessa korvauksesta vähennettäisiin viljelijän muun lainsäädännön nojalla saamat korvaukset sekä mahdollisesti saamat vakuutuskorvaukset aiheutuneista satovahingoista.

2 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia vaikutuksia. Suomessa on noin 2 100 maatilaa, jonka ensisijainen viljelijä on yli 65-vuotias mutta alle 68-vuotias. Ehdotettu tuen saajan yläikärajan nosto lisäisi siten viime vuosien keskimääräisten satovahinkomäärien perusteella arvioituna satovahinkokorvausten määrää noin 0,1 miljoonaa euroa. Toisaalta ehdotettu pienimmän korvattavan määrän nosto 100 euroon vähentää jossain määrin satovahinkokorvausten määrää.

Jos satovahinkokorvaukset voidaan maksaa komission maatalousalan valtioneutukia koskevan tiedonannon mukaisena tukena, tämä ei vaikuta viljelijälle maksettavien satovahinkokorvausten suuruuteen nykyiseen tilanteeseen verrattuna. Jos satovahinkokorvaukset maksetaan komission tiedonannon mukaisena tukena, satovahinkokorvausten maksuaikataulu pitenee tämän hetkisten arvioiden mukaan kahdesta kolmeen kuukautta, koska tällöin komissiolle on tehtävä valtioneutukilmoitus ja komission on hyväksyttävä se ennen satovahinkokorvausten maksamista.

3 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä. Esityksen valmistelun aikana on kuultu satovahinkoneuvottelukuntaa. Esitysehdotuksesta on saatu lausunnot valtiovainministeriöltä, Maaseutuvirastolta, Uudenmaan, Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:ltä, Puutarhaliitto ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC:ltä ja Maaseudun Kehittäjät ry:ltä.

4 Voimaantulo

Laki on tarkoitettu tulevaisuuteen voimaan 1 päivänä tammikuuta 2011.

Lain 1 §:ää sovellettaisiin 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen todettuihin satovahinkoihin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

satovahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) 1 ja 3 § sekä 8 §:n 4 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 1 § laissa 1495/2007, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Valtion varoista voidaan maksaa satovahinkokorvauksina viljelmäkohtaista korvausta ja yleiskorvausta sen mukaan kuin tässä laissa säädetään edellyttäen, että Euroopan komissio hyväksyy korvausten maksamisen. Viljelmäkohtaiset korvaukset voidaan maksaa perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen alalla toimiviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1857/2006, jäljempänä *komission asetus*, 11 artiklan mukaisena epäsuotuisien sääolojen aiheuttamista menetyksistä maksettavana tukena taikka maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevista suuntaviivoista vuosi 2007—2013 annetun komission tiedonannon (2006/C319/01) mukaisena tukena.

3 §

Korvauksen saajat

Tässä laissa tarkoitettua korvausta voidaan maksaa Suomessa maa- tai puutarhataloutta harjoittavalle viljelijälle, joka on luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmä.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että:

1) viljelijä tai hänen puolisonsa on vahinkovuotta edeltävän kalenterivuoden viimei-

senä päivänä vähintään 18-vuotias, mutta ei yli 68-vuotias, eivätkä viljelijä ja hänen puolisonsa saa maatalousyrittäjien eläkelainsäädännössä tarkoitettua vanhuuseläkettä; tai

2) useamman luonnollisen henkilön yhdessä harjoittaessa maa- tai puutarhataloutta tai yhteisömuodossa harjoitettavassa toiminnassa vähintään yksi maa- tai puutarhataloutta itse harjoittava viljelijä, yhtiömies, jäsen tai osakas on sellainen luonnollinen henkilö, joka täyttää 1 kohdassa säädetyn edellytyksen.

Sen estämättä, mitä 2 momentin 1 kohdassa säädetään, korvausta voidaan myöntää alle 18-vuotiaalle viljelijälle, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän harjoittaa maa- tai puutarhataloutta yhteisömuodossa tai yhdessä vanhempiansa tai toisen heistä kanssa taikka, jos korvauksen myöntämiseen on muita näihin rinnastettavia erityisiä syitä.

Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita ja tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuja avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä henkilöitä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa säädetty edellytykset eivät koske julkisoikeudellista yhteisöä, koulutilaa eikä vankilatilaa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tässä pykälässä viljelijälle säädetystä edellytyksistä.

8 §

Viljelmäkohtainen satovahinkokorvaus

Viljelmäkohtaista satovahinkokorvausta voidaan maksaa enintään satovahingon mää-

rä vähennettynä viljelijän omavastuuosuudella, muun lainsäädännön nojalla saaduilla korvauksilla ja saaduilla vakuutuskorvauksilla. Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain siitä, miten suuri osa omavastuuosuudella, muun lainsäädännön nojalla saaduilla korvauksilla ja saaduilla vakuutuskorvauksilla vähennetystä satovahingosta korvataan. Korvausta ei makseta, jos korvattava

määrä on viljelijää ja tukityyppiä kohti pienempi kuin 100 euroa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 20 .

Tämän lain 1 §:ää sovelletaan 1 päivänä tammikuuta 2010 tai sen jälkeen todettuihin satovahinkoihin.

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 2010

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Sirkka-Liisa Anttila*

Laki**satovahinkojen korvaamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) 1 ja 3 § sekä 8 §:n
 4 momentti,
 sellaisena kuin niistä on 1 § laissa 1495/2007, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

1 §

*Soveltamisala**Soveltamisala*

Valtion varoista voidaan maksaa satovahinkokorvauksina viljelmäkohtaista korvausta ja yleiskorvausta sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Viljelmäkohtaiset korvaukset voidaan maksaa perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen alalla toimiviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1857/2006 11 artiklan mukaisena epäsuotuisien sääolojen aiheuttamista menetyksistä maksettavana tukena.

Valtion varoista voidaan maksaa satovahinkokorvauksina viljelmäkohtaista korvausta ja yleiskorvausta sen mukaan kuin tässä laissa säädetään *edellyttäen, että Euroopan komissio hyväksyy korvausten maksamisen*. Viljelmäkohtaiset korvaukset voidaan maksaa perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta maataloustuotteiden tuottamisen alalla toimiviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta annetun komission asetuksen (EY) N:o 1857/2006, jäljempänä *komission asetus*, 11 artiklan mukaisena epäsuotuisien sääolojen aiheuttamista menetyksistä maksettavana tukena *taikka maa- ja metsätalouden valtiontukea koskevista suuntaviivoista vuosiksi 2007—2013 annetun komission tiedonannon (2006/C319/01) mukaisena tukena*.

3 1

3 §

*Korvauksen saajat**Korvauksen saajat*

Satovahinkokorvausta voidaan maksaa Suomessa maa- tai puutarhataloutta harjoittavalle viljelijälle, joka on luonnollinen henkilö tai

Tässä laissa tarkoitettua korvausta voidaan maksaa Suomessa maa- tai puutarhataloutta harjoittavalle viljelijälle, joka on luonnolli-

oikeushenkilö taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmä.

Edellytyksenä satovahinkokorvauksen maksamiselle luonnolliselle henkilölle on, että viljelijä tai hänen puolisonsa on satovahinkovuotta edeltävän vuoden päättyessä vähintään 18-vuotias ja enintään 65-vuotias. Satovahinkokorvausta voidaan maksaa alle 18-vuotiaalle hyväksyttävästä syystä.

Puolisolla tarkoitetaan aviopuolisoa ja tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua henkilöä.

8 §

Viljelmäkohtainen satovahinkokorvaus

Viljelmäkohtaista satovahinkokorvausta voidaan maksaa enintään viljelijän omavastuusuudella vähennetty satovahingon määrä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain siitä, miten suuri osa omavastuusuudella vähennetystä satovahingosta korvataan. Korvausta ei suoriteta, jos korvattava määrä olisi

nen henkilö tai oikeushenkilö taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmä.

Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että:

1) viljelijä tai hänen puolisonsa on vahinkovuotta edeltävän kalenterivuoden viimeisenä päivänä vähintään 18-vuotias, mutta ei yli 68-vuotias, eivätkä viljelijä ja hänen puolisonsa saa maatalousyrittäjien eläkelainsäädännössä tarkoitettua vanhuuseläkettä; tai

2) useamman luonnollisen henkilön yhdessä harjoittaessa maa- tai puutarhataloutta tai yhteisömuodossa harjoitettavassa toiminnassa vähintään yksi maa- tai puutarhataloutta itse harjoittava viljelijä, yhtiömies, jäsen tai osakas on sellainen luonnollinen henkilö, joka täyttää 1 kohdassa säädetyn edellytyksen.

Sen estämättä, mitä 2 momentin 1 kohdassa säädetään, korvausta voidaan myöntää alle 18-vuotiaalle viljelijälle, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän harjoittaa maa- tai puutarhataloutta yhteisömuotoisena tai yhdessä vanhempiensa tai toisen heistä kanssa taikka, jos korvauksen myöntämiseen on muita näihin rinnastettavia erityisiä syitä.

Puolisoiilla tarkoitetaan aviopuolisoita ja tuloverolain (1535/1992) 7 §:n 3 momentissa tarkoitettuja avioliitonomaisissa olosuhteissa eläviä henkilöitä.

Edellä 2 momentin 2 kohdassa säädetty edellytykset eivät koske julkisoikeudellista yhteisöä, koulutilaa eikä vankilatilaa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin tässä pykälässä viljelijälle säädettyistä edellytyksistä.

8 §

Viljelmäkohtainen satovahinkokorvaus

Viljelmäkohtaista satovahinkokorvausta voidaan maksaa enintään satovahingon määrä vähennettynä viljelijän omavastuusuudella, muun lainsäädännön nojalla saaduilla korvauksilla ja saaduilla vakuutuskorvauksilla. Valtioneuvoston asetuksella säädetään vuosittain siitä, miten suuri osa omavastuu-

8
Voimassa oleva laki

HE 193/2010 vp
Ehdotus

90 euroa pienempi.

osuudella, muun lainsäädännön nojalla saaduilla korvauksilla ja saaduilla vakuutuskorvauksilla vähennetystä satovahingosta korvataan. Korvausta ei makseta, jos korvattava määrä on viljelijää ja tukityyppiä kohti pienempi kuin 100 euroa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Tämän lain 1 §:ää sovelletaan 1 päivänä
tammikuuta 2010 tai sen jälkeen todettuihin
satovahinkoihin.*